

or. 13, 8.
engalas ol-
liuma ame-
ja vaiba-
nedi evan-
saš olmajen
rubmašlaš
joavdam,
10. Mutto
t orruī šær-
vai; rakis-
uli; armo
sabbut su
baiti. Voi
sat burist-
gastes son
„Buok læm
daidoid ja
kus gitto!
Dat buorre
80 jage,
hærvasvuo-
lam. Dier-
ei su maņe-

M u i t a l æ g j e

čuvgetusa haleduvvidi sami gaskast.

Sad Num.

November manost 1873.

Ias jakkodak.

Dalveorrom Novaja Semljast.

Okta skipakaptein, gæn namma læ Tobiasen, galbmuti mäennam čavča skipas jieņa sisa Ruossasullui lakka, ige læm vejulaš sudnji dam siste erit bæssat. Skipast legje 9 olbma æreb kaptein su barnines. Kaptein diedeti muttom bæive šu olbmaidasvas, atte daina borramušain, mi skipast gavdno, æi mate æmbo go njæljes viđas bagjel dalve birggit. Čiečas šitte dalle dum arvalussi, atte skipa guođdet ja gagjume occat nuft buoremusat go sätte. Skipast vuolgeden si kapteinasi ožžu vndnas borjasin, moadde skapo riššasagid, 2 bisso, uecanaš ruta ja lajo ja knaifaid, 1 kompasa, 1 kikara, 14 kavar, 1 ruitto (bade), 1 giebme (tægjabanno) ja avšo. Skipi, man namma læi „Freyā“ baci kaptein barnines ja guokte olbma, gæi birra i læk vela gullum mikkege, Guovtes dam čiečausest læva ruoktot boattam Hammerfesti, ja dam guokta bokte læ dat dietto ožžusuvvam, atte gudās læk hægast dam čieččasest, gæk skipast ærranegje. Dai gillamušai birra, maid dak læk čadatam, mi aigop uccanažai muitalet.

Dak čiečas færtijegje, dalle go skipast ærranegje, vadnas gæsset mila arvo jieņa mielde oudal go suddes čaccai hesse. Si vagjolegje madde vuostai dam doaivagest, atte jotte skipaid fatet daihe Vaigatsulluidi boattet. Matke læi hirbmat vaivalaš ja va-

ralaš. Aige sevnjudi ja buolaš lassani, dalkek legje garras, ja mi vela læi bahab, dat uccanaš niesta, mi sin farroi læi saddam, farga nogai. Nubbe bæive muņnel go „Freyast“ legje ærranam, likkustuvve guovča baččēt, ja daina biergoin si æletegje hæga gállad bæive. Maņnelest si vela bače 2 njuorjo. Go si legje nælge ja vagjegvuoda čada matkušam 3 vakko arvo, de si aice 2 viste, mai lusa si dalle manne. Dalle si legje ječasek gaddo mielde matkušam 50 mila arvo. Dak legje 2 ruošaidi gulle viste Čuogņasullui (Gaasøerne) davagæčest. Nubbe vistai si dalle goaddasegje, mutto dast i gavdnum borramuš, bivtas, bivdoreidok daihe æra, maina hæga doalatet, ovta vistesuoje dušše legje gavdnam. Nælgest, goikost, čoaskemest ja gukkis jottemest vadnasin, man bokte juolgoštet æi bæssam, legje sagga appetuvvam, ja juolgek legje nuft bottanam ja soabmasin maida suvčagaddam, atte illa važžet goste. Dam vistest si orru 3 vakko ja dam aige siste bače 1 njuorjo, 2 njala ja 4 boccu daihe riektabnt dagjat godde. Daina fidnegin si æletegje hægasek dam aige. Mutto go fidnek i læm æmbo mange šlajast dakkamest, de si arvalegje oppet dastge vuolget. Guovtes valdiga goabbag bisso dai baččembiergasiguim, mak vela legje; Viđas fast valde daid smava gielkaid, mak ruošain lagje dasa baccam, ja

entijumest.

mai ala si bigje biktasidesek ja daid dallo-
doallam biergasid, mak skipast legje sin
farroi šaddam. Vadnasa si dasa gude viste
lusa. Sin jurda ain læi Vaigatsulluidi bæ-
sat, ja josjuoge uccan doaiva læi dokko
boattet, de sist almaken i læm æra radde,
dastgo vægjemættosen oroi sigjidi hæga šat
doalatet dam vistest. Maŋŋelaš go viste
legje guoddam de lapadegje ješ gutteg guo-
mesek; Bissoolbmaguovtes sierranassi šad-
daiga borga siste dam gielkagæsse vittasest.
Dak vidas vagjolegje ain madasgvlui. Sin
dille læi soaigos. Dalle go viste gude, i
læm æmbo go markebæle arvo biergo ja
uccanaš buoidde ješ gæstagesest. Dalkek legje
hirmad nævrek, hæjok legje biktasak ja
čacce i læm gavdnamest. Nuft læ arvedate,
atte gukkek æi læm sist bæivasak, ja
mi vela læi bahamus, dat læi dat, atte saga
juo legje arvatuvagoattam. Igji si rogge
ječasek muottag sisa, ja dambodda go ærak
ode, de okta færti faktan orrot, amasek oad-
demmannui borggut ja maida guovčai balost.
Gutta bæive dolle buokak hæga dam lakkai,
mutto 7ad bæive čuovganæbmai jami okta.
Skipparak færtijegje dam jabmesek dasa
guoddet muottag sisa ja vagjolet ain vuolg-
get, mutto dam muddoi juo legje nælgest ja
goallomest appetuvvam, atte gielkaidesek
færtiejegje guoddet. 14 mila arvo si legje
dalle vagjolam. 8ad bæive si botte čokki-
juvvum muorai njæiga ja oidne maida giel-
kalatto dai lutte vuolgemen. Dam latto
guorram bokte fatejegje ucca vistaš, mast
samojedarak asse; daina si vuostaivaldnjuv-
vujegje usteblašat ja divšoduvvujegje, ja
sagga legjege divšo darbašest. Ovtast legje
nammalassi gallad juolgesuorma suvcagam
ja læi sagga hægjo, ja dam si divšodegje
ærenoamaš darkelvuodain ja fuolalašvuodain.
Dai samojedari lutte orru dak 4 hædalaza

dalve, a dast læi sin dille dam muddosaš
buorre, moft dat læi vuordemest. Kristusa
dak samojedarak galle dovde nama mielde,
mutto æi si daidam galle læm ristašuvvum
kristalažak. Sin jurda ja oaivel Kristus bir-
ra oroi mælgat amas. Go njuorjo bačede-
din æi dæivam, de bače dasto aibmoi bæi-
vaša vuostai, dastgo si gadde daihe lokke,
atte Kristus læi sin ala suttam, ja dam su-
jast æi dæivam. Samojedarak æljotegje mai-
da occat dam vidad olbma, gutte matkest
læi jabmam ja muottag sisa baccam, rub-
maš havdadam diti, mutto æi mattam gavd-
nat. (Lassi).

Čaccesullost november manost 1873.

Min ječamek rikast i læk damge ma-
nost mikkege mærkalažaid dappatuvvam.
Daddeke dappatuvva galle alelessi obba ma-
nošt mi nuft, mi læ mitalam værta. Maŋe-
muš beivi mannam manost læ okta stuorra
skipa oktanaga olbmui guim dušsam Bergen
lakka.

Dak golleocik, gæk mannangæse Anar-
ja Garašjoga sulain legje dam metal oçost,
læk oktibuok fidnim 130 speise oudi.

Dagjag læk guokte missionbapa Udland
ja Oftebro, gæk 20 jage læva Suluædnemest
Afrikast læmaš, ruoktot boattam, nubbe
nammalassi Udland čušše šaddamædnemest
fidnam diti. Sodno boattem gæčeld legje
250 missionusteb čoagganam ucca gæsstaš
adnem diti. Čoagganam viste læi dam va-
ras činativvum. Go buokak legje čoakkai
boattam, adnujuvvui oanekes rokkusaš. Sard-
ne dam guokte Afrikast boattam guosse diti
adnujuvvui bapa Roll bokte. Dasto lavlu-
juvvui: „Min males læ dal rakadum“, ja
dam loapadedin manne bævdai mallas ad-
net. Maŋŋel mallas lavlujuvvui fastain salb-

maværs
ja vain
ke sin
mest fi
vui æd
buokak
gukka

O
čujuvvi
legje c
i læk
said a
šaddar
dagass

T
særve
diti.

mes s
kai da
te sug
atte d
mui g
sen si
det.

hettet
min s
dagaš

duogj
ren, l
kai g
speis

Berg
olgo
Olbn

læ o
vaiva
Galle
lasta

ldosaš istusa nielde, uvvum us bir- ũede- bæi- lokke, m su- e mai- atkest rub- gavd- i).

maværsa. Dasto sardnoi Oftebro čabbaset ja vaimolažat missionærai dovdoi birra sike sin mannamest ædnamestesek ja buattemest fast ædnamassasek. Nuft sardnojuv- vui ædnagi bokte manga čaba sane, ja buokak, gæk dasa legje čoagganam vissa gukka iloin muitik dam čoagganæme.

Ovta dollaskipast, mi „Laurvikan“ goč- čujuvvu, læk 2 ruttagirje javkam. Dai siste legje oktibuok 2,300 speise. Skipa kaptein i læk mattam maidege duttadægje čilgetu- said addet dam btrra gosa dak girjek læk šaddam. Son læ fidnostes liccum ja gid- dagassi bigjum.

1873.

ma- uvvam. ba ma- Maņe- stuorra Bergen

e Anar- oost,

Udland
næmest
nubbe
amestes
legje
gæsstaš
lam va-
čoakkai
i. Sard-
osse diti
lavlu-
m“, ja
las ad-
ain salb-

Troandemest læ skuvlagandai gaskast særve dakkujuvvum smava loddid sugjem diti. Dal læ juo 268 dam særvest. Soa- mes sabmelaš manna heive jærrat: Man lak- kai dai smava loddekges mattik olbmui bok- te sugjejuvvut? Galle [mai buokak dittik, atte đainage læk ollo vašalažak maida olb- mui gaskask. Manga arvotes mana suota- sen smava loddin manid doappot ja dušša- det. Dam vigga dat namatuvvum særve hettet nuft buorremusat go sattik. Vare min sameædnam gandakge daggar særve dagašegje!

Dam šemma Trondemest læ okta duogjeolmai, gæn dile olbmuk gadde buor- ren, bættam gallad olbmu ja dasto Ameri- kai gargedam. Vissa dittu, atte son læ 400 speise aldcis fillem oudalgo manai.

Okta ruota dollaskipa læ matkestes Bergenest Hamburgi hævanam Haugesunda olgobælde. Skipa buok sistdoaloines duššai. Olbmuk aido baha lakkai gagjujuvvujegje.

Akre gieldest, Stavanger hærralienast, læ okta miellaæfto vaivaš doajmatus algam vaivaši vaketæme oudast morraš adnet. Galle mi gaddašæimek vaive væra dam su- lastattet ollo æra sajinge. Moadde doaima-

laš olbmu læk dam harrai særve dakkam, atte jakkasaš væro maksem bokte daggar vaivašidi bargo lagedet, gæk appadek barg- gat. Dam særve lattok anestuvvik dallo- buigin, gæina ollo læ æna, garsakættes æd- namstukkaid; daid si bargatik vaivasidi bal- ka oudast. Dam særvai efast gulla šaddo daina ædnamstukkain moadde jage siste. Stuurra avke væjaši læt dast, atte min vai- vaškommission olbmak maida daggar vai- vašidi, gæk barggat sattik, æi addaši væke alma bargatkætte maid nuft.

Dat Ole Persen Ravna Bonakasast, gæn birra mi oudeb nummerest muitalæimek, nogai moadde bæive maņņel go dat oasetes dappatus læi dappatuvvam.

Gonagas læ mæredam, atte dastmaņņel galgga Buolbmak gieldda bagjeolbmui varas værro- ja aššedigge adnujuvvut Varjevuonast čakčad dam aigai, goassaši amtman dam mæreda.

Olgoædnam oddasak.

Frankrika sturradigge læ dal burdo vuoiqastam su fidnostes. Maida dam čoag- ganæme olbmak mattik, nuftgo mi oudalest juo læp muitalam, sin oaivelesekielme juk- kujuvvut guovte oaiveoassai. Dademielde go čoagganam aige lakkani rakkanegje maida dam guovte oase oaiveolbmak dam boatte soattai. Okta oasse dattuk gonagasa daihe kæisara ja nubbe fast repoblikanalaš rad- đejume. Maida Mak Maņon, gi dal læ rad- đejume ovdastčuožžon, orro dai bællai sogja- men, gæk gonagasa dattuk. Mak Maņon læ dal almotam, atte son, gi i læk mange vissis aigai valjijuvvum, datoši šaddat mæ- re aigai valjijuvvut, ja atte son læ duđavaš jos 7 jakkai addujuvvaši sudnji radđejume valde. Boatte nummirest mi varotep ječa-

mek mattet muiatlet, moft su ammatgukkedæme savaldagain læ gævvam.

— Spanienest læ ain dalge dat sæmma moive mi oudalestge. Ædnagak doaivotegje go Kastelar šaddai raddejume oudastcuožon, atte son galgai appadet karlistalažaid ja æra moivejegjid farga hagjet ja duššadet, mutto dat doaiva i læk vela ollašuvvam. Ollo oidnu ain oskaldamættomvuotta republikanalaš soattevæga gaskast. Karthagenast muiataluvvu dille surgadlažžan. Engalas avisai mielde i læk gudege soattevægast oidnujuvvum daggar arvatesvuotta go karlistalažai gaskast. Gavpuk læ sin haldost. Maida raddejume soattevæga diti cellukjuvvu, atte dat hælpost lifci mattam gavpuga valdet, go lifci dattom. Gavpuga si birrastatik, mutto joavdelassan fal orruk. Sin likko læ dat, atte karlistalazak læk sæmma arvatæmek ja laikik. Davve Spanienest læk ænaš olbmuk karlistalažai bæle. Dat hette sagga raddejume soattevæga oudanæmest. Estella lakka læmaš karlistalažai ja raddejume soattevæga gaskast okta alvos doarro, mutto dat i dittu goaba bælest vuoitto læš læmaš, dastgo guktuk lokkaba ječasga vuoitam. Mannelest alma gullujuvvu goabba læ duodast.

— Amerikast læmaš ja læ ain dalge vadolašvuotta rudai harrai. Ollo bankok læk ræstaluvvam nuft, atte æi mate maksamusaidesek ollašuttet. Hædalašvuotta bargi gaskast læ stuores. Gutte datto darro ædnamest ječas burist gævatet ja nuft barggat, moft Amerikast fæрте bargujuvvut, de son galle dačastge ælla. Dat galle læ duotta, atte ollo dačak læk Amerikast buorre dile gavdnam, mutto dat maida læ sæmma duotta, atte oluk læk vaivašvuoda ja hædalašvuoda juksam.

— Ostindien. Engalaš avisak muiatalek,

atte manemuš vakkoin læmaš Indienest aibas varnotes dille. Nælgehætte, aido daggar, maggar 1770 vuodalogost, læi, goas loge milliona olbmū nælge sorbmai manue, orro dalge aigomen joavdat. Njæljadlokkai milliou olbmū aitujuvvujek nælgehedin. Gonagas sagjasaš læ gavpeolbmai guim arvalusaid adnam dam birra, moft dam hæde duostot, mutto daggar ædnamest, gost goastamvuokke ædnam cada læ nuft hægjo moft Indienest, i læk buorre darbašid goastadet gukkidi. Jos olloge gavdnoši ælatus muttom baikin, de damditi galle nelgukmillionak. oudalgo oažžot mattik maidege dohbeld, gost dat oažžomest lifci.

— Petersborgast ruošsæbnamest læ okta maskina rakaduvvum oddasesl mærrasoade varas. Habmai dat læ dego jerba giebme. Dat læ 50 alan doaremittui ja 7 alan čienalvutti. Goas dat læ čacest, dalle i læk æmbo go 3 koartel alo. Gasko læ vuollegis toardna, mi skoddujuvvum læ assas bronseplatai guim. Dam toarna siste læk guokte hirnos stuorra hakka, mak dam lakkai læk divujuvvum, atte dai guim matta juokke guvlui baččēt. Vuodost læk gallad giellas ja 6 lievlamaskina (dampamaskina) dam jodetek ja jorratik. Cace ivdnai dat læ malijuvvum amas gukkas oidnut.

— Danmarkast læ gukka læmaš veidnodæbme dam rika stuorradigge ja gonagas raddejume gaskast. Daddeke læk danska stuorradiggest maida olbmak, gæk ovta oivelast læk raddejumin, mutto æmbo bælle læk ollo ašin vuostai. Dumditi læ raddejubme sin valdolagasek mielde mærradam, atte dala stuorradigge galgga fidnoides daihe doaimatusas hættēt ju odða valjijubme stuorradiggai adnujuvvut.

Prentijuvvum F. Kjeldseth prentijumest.